

Job 42. 15.

Job 1. 5. Job 29. 7. 8. 9.

Job 4. 12. 33. 15. 38. 1. 6.

Vide Natal. Alexand. Hist. Vet. Test. Dissert. 13. pro- pos. 3. & Concill. & PP. ab eo citat. i Vide in Tal- mud. Tract. Baba Batra par. 4. Mai- mon. More Ne- borchim, R. Schem Tob. k Theodor. Mopsuest. Vi- de Synod. 5. Occumen. Coll. 4. art. 63. Jul. African. Ana- baptista & Lu- ther. serm. Con- viv. red. de Lutbero ne- gant Scultet. & Spanhem.

Job 5. 13. ha- bet: Qui ap- prehendit sapi- entiam in- astutia eorum. m Job. 28. 12.

bus hereditatem suam inter filios filiasque distribuisset (d). Eleganter veteris moris imaginem idem Author in rerum à Jobo gestarum serie depingit. Ipse per se vir sanctus sacrificia pro familia suà univer- sà filiiisque offert, nec nisi holocausta. (e). Ipse per se juri dicundo præ fori- bus urbis adest (f). Ditissima domus pro- ventus non nisi in gregibus onerariisque censentur. Greges camelorum, boum, cap- rarum, asinarum; nihil de equis; man- cipiorum ingens turba. Dominus spectan- dum se præbet frequenter (g); Jobus vi- tam ad multos annos prorogat. His om- nibus elegantem vetustæ ætatis ideam ha- bemus; nondum superstitionibus, impieta- tibus cæterisque criminibus, quæ deinde in mundum irrepserunt, corruptis hominum moribus. In omnibus æquè sive Jobi sive amicorum sermonibus pura regnat ratio- cinatio, ex inditis à natura Dei notioni- bus, debitoque in illum officio deducta: exhibetur insuper sapientiæ Patriarcharum Legem præcedentium specimen illustre. Rarè ex revelatione & Scriptura petita, aliqua adducuntur; quæ si forè referri contingat, semper tanquam naturâ ipsâ & experientia suggerente promuntur.

Ejus Libri auctoritatem omnes æquè Christianorum Ecclesiæ profitentur (h). Hebræorum nonnulli (i) & Christiano- rum etiam aliqui (k) in dubium revoca- runt; sed rari illi, nec multè apud suos auctoritatis. Theodorus Mopsuestenus ni- hil de Jobo, sed tantum de Operis Au- thore obloquitur. Illum enim accusat qua- si degeneri quâdam & cœdâ sapientiæ suæ ostentandæ vanitate, simul ut omnem, quam comparaverat, fabularum & proph- anarum historiarum mercem expanderet, Jobum ipsum absurda & tanto viro ejus- que Religionè indigna loquentem induxe- rit: quibus non morum ædificationi, sed potiùs corruptioni serviret. Addit ipsos Tragediarum Authores Scriptorem illam expressisse, qui petium ex historia argu- mentum pluribus de suo adjunctis corrup- punt verius quàm ornant, contenti admi- rationem potiùs quàm laudem sibi ab æquis Lectoribus comparasse. Ità planè, inquit, Author Libri Job minis curavit, ut res gestas viri sanctissimi sincerâ narratione exprimeret, quàm ut conceptum in men- te sua Heroem daret.

Hujus opinionis suæ momentum con- stituit Theodorus in iis, quæ in postre- mo Operis capite leguntur, de imposito scilicet filix Jobi nomine, Cornu abundan- tiæ sive Cornu Amalthææ. Sed quid faciet audax ille Criticus, cum in Textu He- bræo non Cornu abundantia, sed cornu seu vas pigmenti legatur? Nec cætera ejus momenta meliora sunt; Author enim Ope- ris quicumque tandem censeatur, Jobum exhibuit, (quem ipse maximè in scriben- do scopum intendebat) tanquam illustre justitiæ & patientiæ documentum. Id no- bis semper ratum erit certumque, Eccle- siæ maximè consensu nostram hanc sen- tentiam probante, quoad usque contrarium omnino Theodorus non demonstraverit.

Præter Judæorum & Christianorum eâ de re consensum, possent etiam veritati probandæ Sacrorum Authorum testimonia proferri. S. Paulus 1. Cor. 3. 19. hanc ex Jobo sententiam laudat: *Comprehendam sapientes in astutia sua* (l). Alibi etiam in Novo Testamento ad nostrum hunc Li- brum apertè spectatum. Confer e. g. il- lud Rom. 2. 11. *Non est acceptio personarum apud Deum*, cum altero Job 34. 19. *Qui non accipit personam Principum*; illud etiam 1. Timot. 6. 7. *Nihil intulimus in hunc mundum; hanc dubium quod nec auferre quid possimus*, cum altero Job 1. 21. *Nudus egressus sum de utero matris mee, & nudus revertar illuc*: illud Hebr. 12. 5. *Fili mi noli negligere disciplinam Domini neque fatigeris cum ab eo argueris*, cum illo Job 5. 17. *Beatus homo, qui corripitur à Deo; in- crepationem ergo Domini ne reprobes*. Tandem Author Libri Sapientiæ ad idem Opus allu- dit, vel potiùs apertè aliquando spectat (m).

Salvâ tamen Libri auctoritate non de- fuerunt plures (n), qui de historia veritate ambigerent, rati, quæ in eo conti- nentur, omnia ad parabolas & allegorias detorquenda. Job igitur, si illos audias Scriptores, Eliphaz, Eliu, cæterique Jo- bi amici, ementita sunt nomina, non fe- cius ac mixta inter illos colloquia, om- nique ingenium sapiunt viri alicujus do- cti, qui non veram historiam, sed verâ historiæ imitamentum, non quid conti- gerit, sed quid potuit contingisse, exponen- dum suscepit. Ut fidem opinionis suæ Scri- ptores illi astruant, omnia reducant in medium, quæ in historia majoris admira- tionis, & minis communia afferuntur. Princeps quidam ditissimus, potentia & fortunâ pollens, numerosâ sobole felix, subita fortunæ casu in extremas rei fami- liaris miseria dejectus, malis omni- bus oppressus, in ulcera sanieque de- fluens, suorum auxilio destitutus, orba- tus filiis, & extremæ indigentia mala om- nia sustinens; animo tamen ille infractus manet; & cum ab Amicis qui invisendum miserum hominem convenerant, impietatis & hypocrisis argueretur, innocentiam ip- se suam acriter defendendam suscipit. In- ter has disceptationes, Deus è nube, seu juxta veterem paraniam: *Deus è machina* spectandum se præbens, Jobo litem adju- dicat, amicos condemnat, ac tandem miserum in prioris fortunæ statum resti- tuit. Quæ, rogo, Tragædia si hæc non habeatur? Nihil hinc abest, non Actus, non Scenæ, non Actores, non rerum vicissitudines, non mirabile illud quod sce- na exposcit. Tria priora Operis capita, veluti ineundi Operis scenam parant; ar- gumentum exponunt, & actores (o). Pri- mus, quem vocant, Actus exorditur à cap. 3. & in cap. 15. definit. Secundum Actum aperit caput 15. & claudit cap. 22. Tertium tandem ducit cap. 22. definit vero in cap. 30. cum scilicet Deus è machina spectandum se præbens, Tragædiæ nodum exolvit.

Inter duas hæc extremas sententias mediæ Scriptores nonnulli (p) fatentur, Jobum quidem in vivis egisse, ejusque

Et seq. Sapien- tia vero ubi invenitur? . . . nescit homo pretium ejus. . . non dabitur aurum obry- zum pro ea nec appendetur ar- gentum in commutatione ejus &c. & Sapien. 8. 9. Proposui illam Regnis & Sed- itibus, & di- vitias nihil esse duxi in comparatione illius. Quo- niam omne aurum in com- paratione il- lius arena est exigua, & tanquam lut- tum existima- bitur in cons- pectu illius. Job 34. Qui non ac- cipit Personas Principum, nec cognovit Tyrannum, cû disceptaret contra paupe- rem. Opus enim manuum ejus sunt uni- versi. Sap. 6. 8. Non enim subtrahet per- sonam cujus- que Deus, nec verberabit magnitudinem ejus quâ quo- niam pusil- lum & ma- gnitudinem ip- se fecit. n Rabb. quidâ in Talmud Tract. Baba Batra Mai- mon. & Ana- baptista, Sal- mas. in fami- liarum colloquio apud Spanhem. Hist. Jobi. o Vide Mercer. in exordio cap. 15. p Grot. Prolog. in Job, Span- hem. Hist. Jobi cap. 1. p. 17. Menasse Ben Israel. Alii.

Li-

Librum canonicum, sicut ejus historiam re quidem genuinam habendam: an ve- rè colloquia illa inter Jobum ejusque Amicos ingenio Authoris deputanda sint, ambigunt. Habent igitur persuasum, sapo- rem alicquem Tragœdiæ ab Authore Dia- logis illis insperum, adscititiis quibusdam ornamentis adjunctis; ut singulos loquentes adducat ætati suæ & rebus consona, sal- vâ tamen semper conceptuum & historiæ veritate.

Cont. Ap- p. l. 1. pag. 1036.

Exech. 14. 14. Si fuerint tres viri isti in medio ejus, Noe, Daniel, & Job. s Job. 2. 12. 15. Hanc tentatio- nem idè per- misit Dominus evenire illi, ut potleris da- recur exemplū patientis ejus, sicut & San- ctus Job nam sicut beato Job insulant Re- ges &c. t Jacob. 5. 11. Sufferentiam beati Job audi- stis &c. u Arista. apud Alexan. Poly- bisti. apud Euf. 1. 9. Prop. cap. 25. x Hom. 4. in Exech. y De patient. e. 24. z De Bono Pa- tient. a Hom. 4. de Grat. actione. b Hom. 5. ad populum & hom. 3. de B. Job. d Serm. 81. & 91. & 343. nov. Edit. Epist. 103. c Ambros. lib. de Paradiso c. 2. & Enar- rat. in Ps. 37.

At enim multa sunt in sermonibus Jo- bi ejusque Amicorum absona, quæ veram pietatem corrumpunt magis quàm confir- ment. Veterum hæc quæcumque tandem delicatulos hosce offendunt absurda, hæc, inquam, non in exemplum legentibus pro- ponuntur. Ubinam scriptum legimus, quæ- cumque mala in Scriptura tanquam ab impiis facta dictaque traduntur, hæc in exemplum Lectoribus proponi? An impio- rum dicta omnia, quod in Scriptura refe- rantur, probare oportuerit? Deus quin etiam ipse, si quæ minus recta Jobo ejusque Ami- cis inter loquendum exciderant, hæc suis verbis corrigenda suscepit.

Quæcumque ardua de Jobo ipso ejusque ætate, origine, regione, Religione conge- rantur, hæc sanè nunquam inter mortales egisse virum evincunt. Quot enim occur- runt in historia Viri, quot Scriptorum Ope- ra, quorum tamen regio, profectio, ætas, omnia latent? Profectò si insueti aliquid retulisse ad damnandam falsitatis historiæ satis habebitur; si intricati rerum nodi eventu aliquo subito excussi, si insperata & prodigiola valetudo suspitioni falsitatis ingerenda sufficiunt; adum planè erit de historiis Isaac, Josephi, Moysis, Samsonis, Saulis, Davidis, Danielis, alisque sex- centis.

Quod autem in historia Job, & Amico- rum ipsius sermonibus indolem aliquam Tragœdiæ spectemus; nihil est quod mire- mur. Nihil enim ad verum accedit magis quàm veri species. Tragœdiæ argumen- tum semper ex historia repetitur [f]. Quot enim Tragœdiæ formatae sunt ex hi- storia Josephi, Esther, Mardochei, Cyri, Oedipi, Drusi, quos sanè inter mortales egisse constat?

f Arist. Poetic.

Nec tamen probanda sunt nobis Theo- dori Mopsuesteni commenta, Historicum Sacrum poetica cujusdam libertatis accusantis, quippe qui vera falsis admiscue- rit, pro vero fabulosum Heroem, pro genuina confictam historiam effecerit. Ve- ram enim ad literam Jobi historiam tue- mur; nihilque in ejus sermonibus quod non exactè veros illius conceptus expres- serit, contineri profitetur; quamquam pro- sâ ab illis oratione dicta, hæc Sacer Hi- storicus non verbo verbum reddens, me- tro alligata maluit referre. Quibus alia sedet opinio, illis verbo asserentibus, nul- lam sibi fidem præstandam noverint, quin prius dicti sui non futiles tantum con- jecturas, sed argumenta solida, non eâ- dem confidentiâ neganda, qua proponun- tur, attulerint.

Post deductas fusis tot sententiarum varietates, atque intricatissimas quæstio- nes sedulo examine discussas, certiora- modò aliqua promenda sunt de Jobo cæ- terisque ad illum pertinentibus. Totâ igitur antiquitate assertionis nostræ fidem vindicante, asserimus, Jobum eundem esse virum ac Jobab (g) è genere Edom in Au- stide Idumæ Orientalis regione (quæ sub Arabiæ desertæ nomine innotescit) re- gnantis. Cultum Deo vero Cali terræque auctori, cultum, inquam, purum im- pen-

g Gen. 36. 31. 32. & 1. Par. 2. 43. 44.

Ss 2

pendebat; morum etiam sanctitate vitam excolebat puram, & ad normam Legis naturalis, lumine fidei & revelatione præcuntibus ductam; absque eo quod tamen Legis Mosaicæ jussionibus serviret. Florebat, quantum conjicimus, Moyfi & Hebræis iter per desertum habentibus superpar (b). Hac ex ejus historia ac colloquiis certiora collegisse nobis videmur, ut sententiam de illis omnibus à nobis antea constitutam firmemus.

Ita communiter Hebraei, Arabes Orientalal. Petav. Usser. Spanhem, alii.

Job 31.26.

Jerem. 49.7. Baruc 3.22.

Job 4.12. & 15.17. & 33.15. & 38.1. &c.

Job 31.26. n Job 1.5. o Job 29.7.

Job 31.9.

Job 38.4.

vulva procedens? Circumdati illud terminis meis, & posui vestem, & ostia, & dixi: Usque huc venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos (r). Et infra ver. 38. Quando fundebatur pulvis in terra, & gleba compingebantur? Quibus verbis spectatur terrestri materies, cum ab aquis in diversa abiret, & solidâ crustâ obduceretur.

Alibi verò Eliphaz non obscure diluvium designat (*): Numquid semitam seculorum custodire cupitis, quam calcaverunt viri iniqui? Qui sublati sunt ante tempus suum, & fluxus subvertit fundamentum eorum. Qui dicebant Deo: Recede à nobis... Videtur Iusti, & latibuntur, & innocens subsannabit eos. Divina in impios ultionis testes Noemum, ejusque familiam designat, additque (s): Nonne succisa est erectio eorum, & reliquias eorum devoravit ignis? Hec ad cives Sodomæ, & Gomorræ dignos Gigantum antediluvianorum successores spectant. Alibi etiam cap. 28. 5. eadem subversio insinuat: Terra, de qua oriebatur panis, in loco suo igne subversa est. Cùm autem cap. 26. 5. de Gigantibus, qui genuit sub aquis, sermo, nonne ad diluvium spectatum eo sermone tropo, quo non raro vetustissimi etiam Pagani Scriptores utantur?

Spiritus Domini hominem ab exordio vivificans, inspirationis Domini nomine sapius insinuat (t). De transfretatione maris Idumæ hæc habes Job. 26. 12. In formidine illius repente maria congregata sunt (intumuerunt, obriguerunt) & prudentia ejus percussit superbum. Hanc historiam iisdem phrasibus exprimit Isaias & Psalmista, quod in rem nostram maxime facit (u): Consurge, induere fortitudine brachium Domini: consurge, sicut in diebus antiquis. Numquid non tu percussisti superbum, vulnerasti draconem? Numquid non tu siccasti mare &c. Et Psal. 88. 11. Tu dominavis potestati maris, motum autem fluctuum ejus tu mitigas: Tu humiliasti sicut vulneratum superbum: in brachio virtutis tue dispersisti inimicum tuum. Et in cap. 15. 24. 25. Jobi, pervicacia Pharaonis solo tantum suppresso ejus Regis nomine exprimitur: Terrebit eum iribulatio, & angustia vallabit eum, sicut Regem, qui preparatur ad prælium. Tendit enim adversus Deum manum suam & contra Omnipotentem roboratus est. Cucurrit adversus eum erecto collo, & pingui cervicæ armatus est.

Primus homo & ejus crimen insinuat videtur illis verbis (x): Si abscondi, quasi homo [Hebr. quasi Adam] peccatum meum. Omnia Dei Spiritu pariente nata produisse Job 26. 13. docet: Spiritus ejus ornavit Calor, & obstricavit manu ejus eductus est coluber tortuosus; que sanè consona sunt Gen. 1. 2. & 2. 7. Spiritus Domini ferebatur super aquas, & inspiravit in faciem ejus spiraculum vitæ. Sicut & Psalmo 32. 6. Verbo Domini Cæli firmati sunt, & Spiritu oris ejus omnis virtus eorum.

Plures etiam occurrunt phrasæ in Jobo, quæ aliis Scripturæ, & maxime Psalmorum, Je.

Confer Job 7.12. & 26.10. Pf. 103.9. &c.

Job 22.15. & 16.17.

Job 22.20.

Job 12.10. & 26.3. & 32.8. & 34.4.

Isai. 51.9.

Job 31.33.

Job 15. 27. Operuit faciem ejus crassitudo, & de latere ejus ariditas dependet. Psal. 16. 10. Adipem suum conculserunt, os eorum locutum est superbiam. Vide & Psal. 72. 7. Prodit quasi ex adipe iniquitas eorum. Job 34. 14. Si direxerit ad eum cor suum, spiritum illius, & statum ad se trahet. Psal. 103. 29. Avertente avertente faciem turbabuntur, auferes spiritum eorum, & descendent. Job 21. 9. Dominus eorum serva sunt & multiplex esset lex ejus, & intelligeres, non est virga Dei super illos. Psal. 72. 5. In labore fueris ad Omnipotentem edificaberis & longè facies iniquitatem à tabernaculo tuo. Ipse tandem Job ad Eliphaz ait cap. 23. 11. 12. Vestigia ejus sequutus est pes meus, viam ejus custodivi, & non declinavi ex ea; & in mandatis laborum ejus non recessi, & in sinu meo abscondi verba ora ejus. Ultra, ne aliquid ab Israelita jure exigeremus? Hæc omnia satis probant Jobum, si non Judaicæ Legi (neque enim tantum affirmare audemus) certè in nonnullis aliquid detulisse, illam tandem nosse; quippe qui Moyfi suppar vixerit; & quo tempore Judæi iter habebant per desertum Idumæ proxima, commercii aliquid cum illis detulisse potuit. Minus equidem fieri potuisse credimus, ut prodigia, quibus Deus gentis Hebræicæ nomen longè latèque vulgaverat à finitimis circa nationibus ignorarentur; neque ille, quo Jobus ejusque amici in sapientiam flagrabant, amor illos ad Legem ipso distante Deo in monte Sinai scriptam intimè noscendam impelleret. Factum idè, ut ea, quæ moribus corrigendis, optima norant, in suam veluti succum transferrent; cætera ad politiam & ritus pertinentia remitterent Hebræis.

Erit qui nostris hæc conjecturis responderit, Judæum Operis hujus Authorem loquentem Jobum juxta sua gentisque Judaicæ præjudicia moreque induxisse; neque illos, quos supra laudavimus, sensus Jobum satis spectare, quippe qui nullâ necessitate ad observantiam Divinarum, que scripto traditæ essent, Legum cogere, nec alium habuisse Jobum vitæ suæ ducem instructoremque, quam rationis & gratiæ ductum. Ita philosophanti respondemus, vix posse nos in animum inducere, Scriptorem, qui in cæteris omnibus proprios viri à gente sua & à Lege Judaica extranei characteres expresserit, in ea primùm occasione defuisse, & propria sequutum præjudicia, consilium pristinum deseruisse; quippe qui ex alieno homine Judæum in avita Judæorum historia Legeque instructum effecerit. Itaque dum in hæc verba loquentem Jobum inducit, in causa fuisse credendum est, quod Jobus ipse, tamquam Moyfi coævus, plura noverit de historia creati mundi, de crimine Adami, ac de transfretatione Erythræi. Quod ad loca ex Proverbiis, Psalmis, Jeremiâ imitatione expressa spectat, hæc jure meritoque in Operis Scriptorem referuntur, qui Hebræicè loquenti Jobo Hebræicas phrasæ adprobavit, ac sententias suas Scripturæ vocibus tradentem induxit. Quod autem ad rem spectat, nihil in illo de Historici sinceritate desideratur. In toto etiam Operis decursu persuasum habuisse Jobum videtur, manere pro hominum merito poenas & præmia in alterâ, quam expectamus, vitâ; fusè enim profectur (f) accidisse non raro, ut viri quique scelestissimi latus totius vitæ dies ducant; cum interim viri iusti luctum nunquam non trahant; quod sanè Deum argueret injustitiæ, omnemque Religionem non nisi errantis phantasiæ ludibrium esse demonstraret, nisi in altera vita præmia & poenæ pro singulorum merito expectarentur. Luculenter etiam Jobus testimonium fert de bonis malisque Angelis; namque Satanam exhibet infestissimum sanctorum virorum adversarium, & Deo in malis inferendis administrum; cum interim bonos Angelos semper in obsequio esse, & misericordiæ Divinæ ministerium impendere asserat. Quid orando possint pro nobis Angeli & viri quique Sancti demonstrat cap. 33. 23. De futura corporum resurrectione dogma traditur cap. 19. 25. & sub allegoria restitutæ valetudinis suæ, reparatæ jam amissæ posteritatis, futurorum nostrorum corporum status post resurrectionem exprimitur. Eam veritatem optime norant, quicumque additamentum Græcum in calce Libri Job appositum adornarunt. Sermo etiam apud eundem Jobum de Redemptore Mundi (g), spe & salute hominum. Quod autem Jobus ipse exhibuit in sanctissimæ vitæ, tum virtutis & in malis perferendis longanimitatis documentum, illustre futuri erat præsagium; futuri, inquam, Jesu Christi, hostiam se paternæ justitiæ puram exhibentis, & illustre veritati testimonium usque ad mortem Crucis perhibentis, nequidquam cum inferno viris omnibus impiis furentibus.

buntur, & innocens subsannabit eos. Psal. 57. 11. 12. Latibitur, justus cum viderit vindictam, manus suas lavabit, in sanguine peccatoris. Job 38. 41. Qui preparat corvo escam suam, quando pulli ejus clamant ad Deum. Psal. 146. 9. Qui dat summentis escam ipsorum, & pullis corvorum invocantibus eum. Job 12. 21. Effundit despectionem super Principes, & eos qui oppressi fuerant, relevans. Psal. 106. 40. Effusa est contemptio super Principes, & adjuvum pauperum de inopia. Job 3. 2. Job maledixit diei suo, & locutus est: Peccat dies in quantum natus sum. Jerem. 20. 14. Male dicta dies in quantum natus sum, dies in qua peccavit mater mea, & non sit benedicta. Job 21. 7. Quare ergo impii vivunt, sollevati sunt, confortati, & divitiis? Jerem. 12. 1. 2. Quare via impiorum prosperatur, bene est omnibus, qui prævaricantur? &c. Job 28. 12. Sapientia verò ubi invenitur, & quis est locus intelligentiæ? (13) Nescit homo pretium ejus, & non